

STENHUGGEREN

medlemsblad
for
JYSK STENKLUB

nr 1

1 januar 1976

2 årgang

En sommerferieoplevelse

Et lille hæfte om Tessin - et af fire hæfter, man får i tilgift til et årsabonnement på KOSMOS (tysk naturvidenskabeligt tidsskrift) blev bestemmende for vor sommerferie i år. Tessin er en kanton i Schweiz. Den ligger syd for St. Gothard i den italienske del af landet og har navn efter floden Tessin (Ticino). I hæftet omtales en del af de 150 mineraler, som findes i Schweiz, og der er angivelse af findesteder. Vi fandt nu ikke meget selv, men fik da nogle skønne og anstrengende vandreture i bjergene.

På en af vore udflugter kom vi en dag ved firetiden til en by ved navn Disentis-Muster. Den ligger nord for Lukmanierpasset i en øst-vest-gående dal fra Andermatt til Chur. Et område spækket med mineraler. Vi havde på fornemmelsen, at selv om vi ikke kunne finde mineralerne i bjergene, måtte vi i det mindste kunne købe nogle i byen. Straks ved indkørslen til byen sydfra så vi et mineralskilt på et gammelt, umalet træhus, og vi begav os straks derhen. Det fortrød vi ikke.

En seddel ved siden af døren meddelte, at vi skulle ringe på, og det gjorde vi, men da døren stod åben, gik vi straks ind. På 1. sal mødte os en gammel mand på ca. 70 år. Han havde blodskudte øjne og et vejrbidt ansigt. Melllem de tandløse gummer hang en krumnakked snadde. Gigten plagede ham øjensynligt, men humøret fejlede ikke noget. Vi opdagede senere, at det nok skyldtes indtagelsen af nogle glas rødvin. Vi blev vist ind i hans stue. Den bar ikke umiddelbart præg af at være en mineralhandel. Møblementet var en typisk spisestue fra trediverne. En lille vitrine med nogle skønne mineraler var det eneste synlige tegn på noget særligt. Efter at have følt os lidt på tænderne spurgte han,

VÆRKSTEDET

Vor faste skribent til denne rubrik efterlyser spørgsmål, der kan afsløre, hvor interessen ligger, - hvilke problemer man måtte have at slås med.

Der foreligger ingen spørgsmål.

- Og skulde vi så ikke se at få gang i denne rubrik igen? - Der må være stof nok til adskillige årgange af bladet !

redaktøren

- - - om vi ville se hans private samling. Det lod vi os ikke sige to gange, og han viste os ind i et lille loftskammer på ca. 2 x 4 m.

Da vi havde set os lidt omkring, var vi ganske målløse. Hold da hende ferie for en samling, der rummedes i dette lille, usle rum. Den kan ikke beskrives. Der kan vist ikke nævnes det mineral, som ikke var der. Grupper af bjergkrystaller og røgvarts så store som 2 knyttede barnehoveder. En mørk røgvarts (morion), 10 cm i diameter og 20 cm høj. Grupper af rene granater siddende i matrix, pyritter, nålekvarts, antimonit, fluorit, turmalin og beryl for at nævne nogle af de ting, som vi kunde genkende, men iøvrigt ting, som vi ikke anede eksistensen af. Vi blev sat på prøve med at finde ud af forskellige ting, men det var selvfølgelig kun lidt, vi kunne klare. Vi forklarede ham, at vi gerne selv ville finde sådanne ting, men beklagede os over, hvor svært det var. Da han hørte, at vi ikke var tyskere, men danskere, blev han helt ustyrlig, og han forærede os en lille gruppe med flade bjergkrystaller (efter sigende ret sjældne), og han lovede os, at hvis vi næste år kom igen, ville han gå med os op i bjergene, så skulle han nok garantere for, at vi fandt noget. Han havde været strahler (professionel stensøger) i 36 år. Deraf gigten.

Tilbage i stuen begyndte han at fjerne nogle lærrestykker hist og her, og nu åbenbarede der sig den ene store krystalgruppe efter den anden. Fra et særligt gemmested i et andet rum fremdrog han en gruppe nålekvarts, 20 cm i diameter. Den var mindst 1000 sfr. (2280 kr) værd, betroede han os. Vi købte et stykke antimonit og havde en længere forhandling om en af de mindre bjergkrystal-grupper, som stod til en pris af 350 sfr. - - -

Aase og Niels Schjeldahl

- - historien er meget længere. Resten kommer ved lejlighed. red.

Litteratur

Har vore læsere da slet ingen gode bøger, som også kan anbefales til læsning af andre ?

Fra egen hylde, hvis muligheder er ved at være udtømte, kan jeg nævne: Mineralogi af Arne Noe-Nygaard, Munksgaards forlag, 184 sider, 68,15 kr. De første 52 sider beskæftiger sig med almene oplysninger om vore grundstoffer, mineraler og bjergarter samt lidt om krystaller og krystalssystemer. I resten af bogen beskrives ca. 500 mineraler enkeltvis. Mineralerne anføres efter hinanden i en systematisk orden, der er baseret på den kemiske opbygning, hvorved slægtsskabet mellem mineralerne belyses. Systemet kan måske anvendes til at bringe en vis orden i stensamlingen med. Jeg har været glad for at kunne slå op i den nogle gange, men det bør nok nævnes, at teksten er lidt vanskeligere fordøjelig end den, man er vant til i de mere populære stenbøger.

ana's manual of Mineralogy (engelsk) af Cornelius S. Hurlbut, Jr., forlag: John Wiley & sons, inc., 579 sider, 200,10 kr. De mange sider er et naturligt udtryk for, at denne bog er mere udtømmende end den foregående og derfor en glimrende opslagsbog. De første 125 sider er krystallografi, som for stof af den sværhedsgrad må siges at være vel-skrevet.

Sv. Sønnichsen

Opråb fra Udstillingskomiteen

Nu kommer pejlefolkene. Der er dannet en komite, der skal samle materiale til vores udstilling i marts måned 1976:

Dolly Jacobsen	tlf 143461 , danske sten og
Grete Rasmussen	- 270247 , fossiler
Mette og Kjeld Gade Sørensen	- 242310 , mineraler
Niels Schjeldahl	- 261210 , -
Hanne Kunde	- 140100 , -

Ovennævnte tager med glæde mod jeres henvendelse snarest, så vi kan få et så bredt udvalg som muligt, - alt fra danske sten til udenlandske mineraler.

Har du selv en montre eller et skab med glaslåger, som du kan stille på udstillingen, hører vi gerne herom.

Ligeledes vil vi gerne høre, om du kan afse en halv eller hel dag i udstillingsperioden. Der er personale i bygningen, men der skulle også gerne hele tiden være repræsentanter fra klubben.

Endvidere vil vi gerne høre, om du også er villig til - på skift med andre - at betjene en slibemaskine, så det kan vises, hvordan man sliber sten. - Kom nu ud af busken og vær med !

Hanne Kunde

Hvad er rhyacolite ? (- sådan hedder det på amerikansk).

Sv. S.

Ny stenklub

Der er kommet et nyt skud på stentræets stamme, idet der er stiftet en Vestjysk stenklub for amatør-geologer og -arkæologer, i Hanbjerg.

Formand for klubben er Inger Andersen, Østerkærhus, Strandvejen, Hanbjerg, 7830 Vinderup, tlf 07-441740.

Jeg vil ønske klubben, som allerede har fået hvervet 23 medlemmer, god vestenvind og håber, vi får et godt samarbejde med dem.

Hanne Sønnichsen

Kontingent

Dette nummer er vedlagt et girokort til indbetaling af kontingent for 1976. Prisen er stadig 25 kr. pr. år.

Bedes betalt snarest og senest 1. april.

Da jeg laver medlemslisten efter girokortene, vil jeg gerne have dem letlæselige og med fornavn og evt. telefonnummer.

Kassereren

JYSK STENKLUB, PROGRAM

Lørdag 10 januar kl 14.30 på Aaby bibliotek: H. Koch fortæller om en sommertur til udlandet. Måske er der en ny film om diamanter.

Lørdag 14 februar kl 14.30 i universitetsparken, Geologi-bygningens auditorium. Cand. Scient. Peter Thy vil gennemgå nogle vigtige bjergartdannende mineraler og vise os disses tyndslib i mikroskoper.

Torsdag til Søndag 11 - 14 marts. Udstilling i kunstbygningen, Mørksgade 13, Aarhus. Detailleret program udsendes senere.

Lørdag 27 marts kl 14.30 på Aaby bibliotek. Generalforsamling.

Lørdag 10 april kl 14.30 på Aaby bibliotek. Vores sidste møde før sommeren.

Bestyrelsen

HUSK NU UDSTILLINGEN :

Indlæg til næste blad til red. senest mandag 23/2 1976.

Bestyrelsen

Formand, H. Koch, Ollerupvej 16, 8270 Højbjerg, tlf 06-112502.

Sekretær, Hanne Kunde, Bøgevej 7, 8260 Viby J., tlf 06-140100.

Kasserer, Edda Larsen, Polarvej 13, 8200 Aarhus N., tlf 06-160394.

Hugo Tuver, Vrønding, 8762 Flemming, tlf 05-673134.

Hanne Sønnichsen, Regnersgade 9, 8260 Viby J., tlf 06-145572.

Redaktør, Sven Sønnichsen, Regnersgade 9, 8260 Viby J., tlf 06-145572.
